

Den danske lønudvikling oversteg den udenlandske i 3. kvartal 2021

Den danske lønstigningstakt i fremstilling var 2,9 pct. i 3. kvartal 2021, mens lønudviklingen blandt Danmarks vigtigste samhandelspartnere var 2,3 pct. Dermed var den danske lønudvikling over den udenlandske i 3. kvartal 2021, *jf. tabel 1*. Efter opbremsningen i lønudviklingen i forbindelse med COVID-19 krisen tiltog både den danske og udenlandske lønudvikling igen, om end vendingen kom tidligere i Danmark, *jf. figur 1*.

Tabel 1. Lønudvikling i fremstillingssektoren i Danmark og udlandet

| | 1. kvrt. 2020 | 2. kvrt. 2020 | 3. kvrt. 2020 | 4. kvrt. 2020 | 1. kvrt. 2021 | 2. kvrt. 2021 | 3. kvrt. 2021 |
|----------------------------|----------------------------------|------------------|------------------|------------------|------------------|------------------|------------------|
| | ----- Årlig ændring i pct. ----- | | | | | | |
| Dansk lønudvikling | 2,4 | 1,7 | 2,1 | 2,4 | 2,3 | 2,8 | 2,9 |
| International lønudvikling | 1,9 | 1,5 | 1,2 | 1,8 | 2,1 | 2,3 | 2,3 |

Anm.: Opgjort efter DB07. Den internationale lønudvikling i fremstillingssektoren er baseret på Nationalbankens vægte til det effektive kronekursindeks fra 2014.

Kilde: DA's Internationale Lønstatistik.

Lønkonkurrenceevnen, målt ved lønudviklingen i fremstilling korrigeret for produktivitet og valutakurs er væsentligt styrket siden 2010. Der er ydermere sket en forbedring af bytteforholdet i industrien over samme periode. Industriens relative lønkvote, som er et mål for lønkonkurrenceevnen, der tillige tager højde for bytteforholdsforbedringer, står også bedre end den gjorde i 2010. Dansk konkurrenceevne er dermed samlet set god.

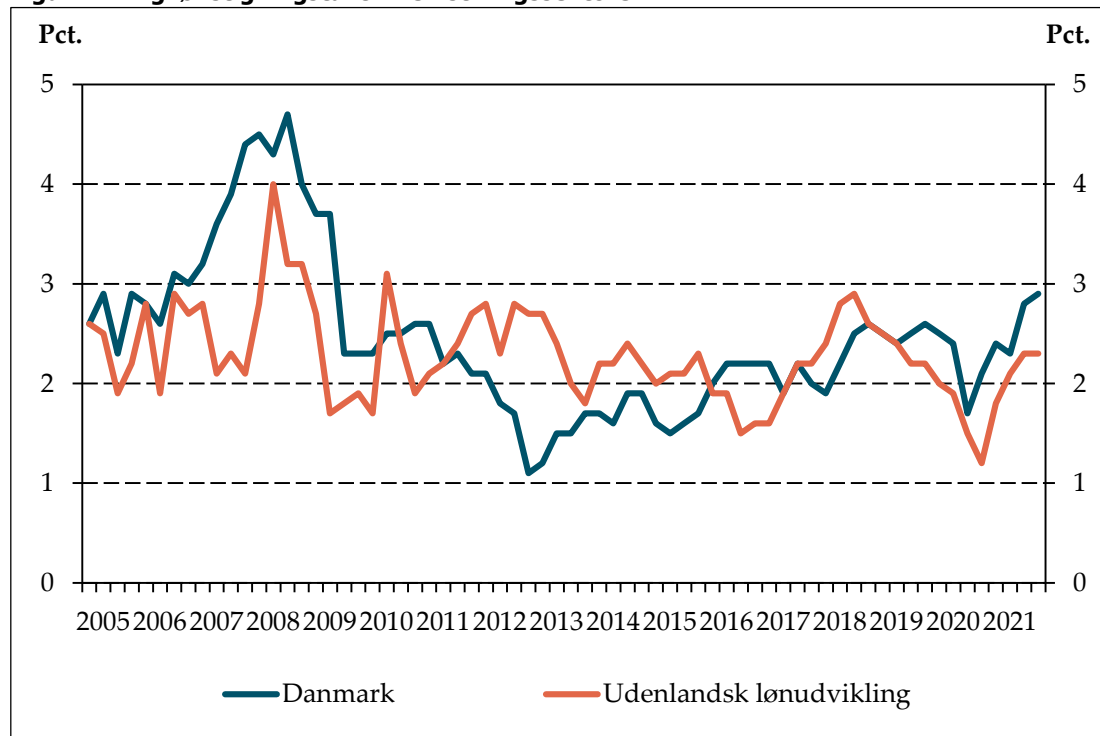
Lønudviklingen hos vores vigtigste samhandelspartnere

Det vægtede gennemsnit af lønudviklingen i fremstillingssektoren hos Danmarks vigtigste samhandelspartnere var 2,3 pct. i 3. kvartal 2021, hvilket er 0,6 pct.-point under den danske lønudvikling, *jf. figur 1*. Det seneste årti har den danske og den udenlandske lønudvikling i fremstilling skiftedes til at være højst. Den danske lønudvikling lå under den udenlandske i perioden fra 2011 til 2015, mens det skiftede mere i perioden fra 2016 til 2018. Siden 2019 har den danske lønudvikling enten oversteget eller været på linje med den udenlandske.

Ved første offentliggørelse af den vægtede udenlandske lønstigningstakt i et givet kvartal indgår en betydelig del af landene med lønudviklingen fra kvartalet før på grund af sene offentliggørelsestidspunkter. Det gælder specielt Tyskland, som vægter meget i beregningen. Det indebærer, at der ofte sker revisioner af den udenlandske lønudvikling ved anden offentliggørelse af tallet. De første offentliggørelser af den udenlandske lønudvikling har siden starten af COVID-krisen i 2. kvartal 2020 været ekstra usikre. I perioden fra og med 2. kvartal 2020 er der således sket revisioner af den sammenvejede udenlandske lønudvikling med gennemsnitligt omkring ½ pct.-

point fra den første til efterfølgende offentliggørelser. Den udenlandske lønudvikling for 2. kvartal 2021 er blevet revideret væsentligt ned siden første offentliggørelse.

Figur 1. Årlig lønstigningstakt i fremstillingssektoren



Anm.: Der er forskel på, hvor hurtigt de enkelte lande offentliggør lønstatistik. Den udenlandske lønudvikling i figuren er baseret på den seneste tilgængelige observation. Det er ikke unormalt med korrektioner på mellem 0,3-0,5 pct.-point mellem første og anden offentliggørelse af det enkelte kvartal. Vægtene til beregning af det samlede udland er baseret på Nationalbankens vægte til det effektive kronekursindeks fra 2014.

Kilde: DA's Internationale Lønstatistik.

Blandt de udenlandske lønstigninger for fremstillingssektoren, der indtil nu er offentliggjort for 3. kvartal 2021, var Storbritanniens den højeste på 4,0 pct. Den danske lønstigningstakt i fremstilling for 3. kvartal 2021 er 1,1 pct.-point lavere end Storbritanniens. I den modsatte ende havde Japan en udvikling i lønnen i fremstilling på 2,1 pct. i 3. kvartal 2021, *jf. tabel 2*.

I Danmark tiltog lønstigningstakten med 0,1 pct.-point fra 2. kvartal 2021 til 3. kvartal 2021. I 4 af de 6 samhandelslande, som har offentliggjort tal for 3. kvartal 2021, har lønudviklingen ligeledes været tiltagende. Således tiltog lønudviklingen med 1,2 pct.-point i Norge, med 1,0 pct.-point i USA, og med 0,5 pct.-point i Sverige. I Japan aftog lønudviklingen med 1,0 pct.-point, mens den aftog med 3,0 pct.-point i Storbritannien.

Tabel 2. Årlig lønstigningstakt i fremstillingssektoren

| | Forrige observation | Pct. | Seneste observation | Pct. | Forskel, pct.-point |
|---------------------------------|---------------------|------------|---------------------|------------|---------------------|
| Polen | 1. kv. 2021 | 5,6 | 2. kv. 2021 | 7,1 | 1,5 |
| Storbritannien | 2. kv. 2021 | 7,0 | 3. kv. 2021 | 4,0 | -3,0 |
| USA | 2. kv. 2021 | 2,6 | 3. kv. 2021 | 3,6 | 1,0 |
| Norge | 2. kv. 2021 | 2,4 | 3. kv. 2021 | 3,6 | 1,2 |
| Sverige | 2. kv. 2021 | 2,7 | 3. kv. 2021 | 3,2 | 0,5 |
| Danmark | 2. kv. 2021 | 2,8 | 3. kv. 2021 | 2,9 | 0,1 |
| Holland | 1. kv. 2021 | 6,7 | 2. kv. 2021 | 2,7 | -4,0 |
| Finland | 2. kv. 2021 | 2,6 | 3. kv. 2021 | 2,7 | 0,1 |
| Sammenevjet lønudvikling | 2. kv. 2021 | 2,3 | 3. kv. 2021 | 2,3 | 0,0 |
| Japan | 2. kv. 2021 | 3,1 | 3. kv. 2021 | 2,1 | -1,0 |
| Frankrig | 1. kv. 2021 | 1,7 | 2. kv. 2021 | 1,5 | -0,2 |
| Tyskland | 1. kv. 2021 | 1,1 | 2. kv. 2021 | 1,2 | 0,1 |
| Belgien | 1. kv. 2021 | 0,7 | 2. kv. 2021 | 1,1 | 0,4 |
| Italien | 1. kv. 2021 | 1,3 | 2. kv. 2021 | -0,2 | -1,5 |
| Spanien | 1. kv. 2021 | 0,4 | 2. kv. 2021 | -4,1 | -4,5 |

Anm.: Der er forskel på, hvor hurtigt de enkelte lande offentliggør lønstatistik. Lønstigningstakterne i tabellen er baseret på den seneste tilgængelige observation. Opgørelsen af den hollandske lønudvikling er et 4-kvartalers glidende gennemsnit. Vægtene til beregning af det samlede udland er baseret på Nationalbankens vægte til det effektive kronekursindeks fra 2014.

Kilde: DA's Internationale Lønstatistik.

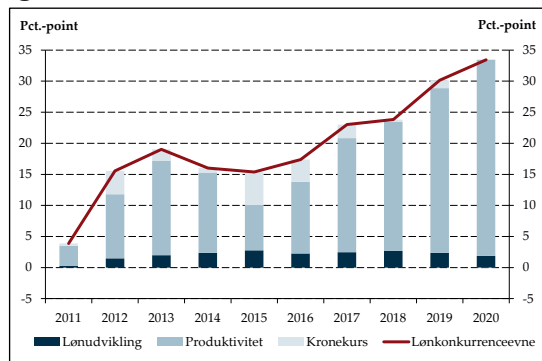
Udviklingen i lønkonkurrenceevnen

Lønkonkurrenceevnen kan belyse, hvorvidt den nuværende lønudvikling er holdbar fremadrettet. Et højt lønniveau og høje lønstigninger er således kun problematisk, hvis det giver anledning til tab af job. Hvis et land kan opretholde et højt lønniveau samtidig med en lav arbejdsløshed, er man bedre stillet end i andre lande. Ændringer i konkurrenceevnen vil hovedsageligt kunne påvirke dansk eksport og import – og derigennem danske arbejdspladser - inden for det mellemlange sigt, dvs. omkring et årti. Derfor betragter FH udviklingen i konkurrenceevnen inden for denne tidshorisont.

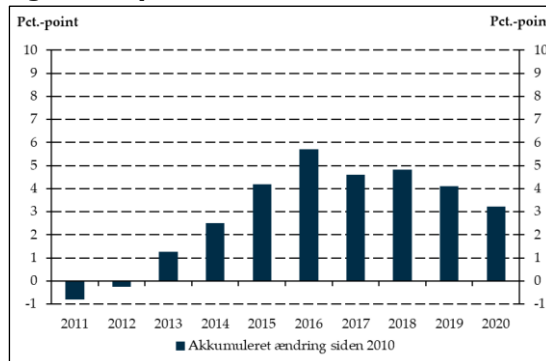
Lønkonkurrenceevnen kan med et snævert begreb måles ved de relative enhedslønomkostninger, der er sammensat af udviklingen i produktiviteten og lønnen, og som endvidere korrigeres for udviklingen i kronekursen.

Fra 2010 til 2020 blev dette mål for dansk lønkonkurrenceevne markant forbedret med godt 33 pct.-point, *jf. figur 2a*.

Figur 2a. Lønkonkurrenceevne



Figur 2b. Bytteforhold for industrivarer



Anm.: Lønkonkurrenceevne er opgjort ved de relative enhedslønoms-kostninger i fremstilling. Figureerne viser den akkumulerede udvikling siden 2010. Lønkonkurrenceevnen er beregnet på baggrund af oplysninger fra Finansministeriet.

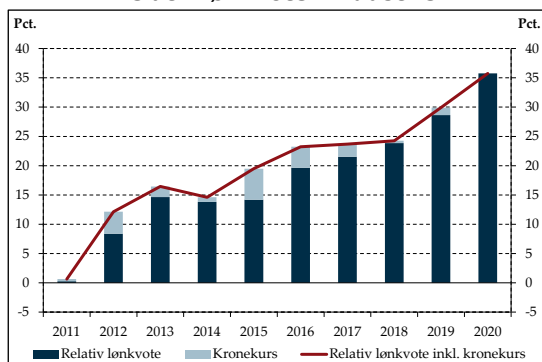
Kilde: Danmarks Statistik, Finansministeriet, DA på baggrund af Eurostat og egne beregninger.

En dybere forståelse af lønkonkurrenceevnen bør også tage højde for udviklingen i bytteforholdet. Siden 2010 er danske virksomheders eksportpriser vokset mere end importpriserne, hvilket har forbedret bytteforholdet. Bytteforholdet steg væsentligt fra 2013 til 2016, og er siden aftaget jævnt, således at den samlede forbedring fra 2010 til 2020 var godt 3 pct., jf. figur 2b. Bytteforholdsforbedringerne afspejler til dels, at virksomhedernes indtjening er blevet løftet, hvilket forbedrer deres profitmuligheder og dermed øger tilskyndelsen til at producere i Danmark.

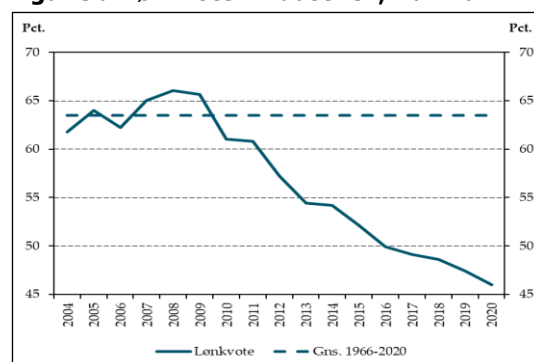
Et andet mål for den danske lønkonkurrenceevne, som samtidig tager højde for bytteforholdsændringer, er udviklingen i den relative lønkvote. Den relative lønkvote er defineret som udlandets lønkvote i forhold til den danske lønkvote. Et fald i den relative lønkvote betyder, at den samlede nominelle lønsum i forhold til nominal bruttoværditilvækst stiger mere i Danmark end i udlandet, hvilket betyder, at lønkonkurrenceevnen forværrer.

Fra 2010 til 2020 er den relative lønkvote i industrien steget som følge af, at den danske lønkvote er faldet mere end udlandets. Den relative lønkvote i industrien korrigeret for kronekursen har siden 2016 været mellem 20 og 35 pct. bedre end i 2010, jf. figur 3a.

Figur 3a. Lønkonkurrenceevne, relativ lønkvote i industrien



Figur 3b. Lønkvote i industrien, Danmark



Anm.: Figur 3a viser den akkumulerede udvikling de seneste 10 år. Den relative lønkvote er beregnet på baggrund af oplysninger fra Finansministeriet.

Kilde: Danmarks Statistik, Finansministeriet, Danmarks Nationalbank og egne beregninger.

Den danske lønkvote i industrien faldt fra ca. 66 pct. i 2008 til ca. 50 pct. i 2016. De efterfølgende år har den aftagende tendens været svagere, således at den i 2020 er på ca. 46 pct., *jf. figur 3b*.

I et langsigtet perspektiv har lønkvoten i industrien gennemsnitligt været på 63,5 pct. siden 1966. Lønkvoten er dog blevet påvirket i nedadgående retning på grund af ændringer i nationalregnskabsmetode. Det er blandt andet sket igennem en anderledes håndtering af forskning og udvikling og gennem større bidrag til bruttoværditilvæksten gennem udenrigshandlen. Det skal derfor tages med forbehold, at lønkvoten er faldet så kraftigt siden 2008. Samlet set har Danmark dog grundlæggende en god lønkonkurrenceevne.